

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Харківська асоціація політологів

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ: СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО

Збірник матеріалів
XXIV Всеукраїнської наукової конференції
викладачів, молодих науковців і студентів

(м. Харків, 25 листопада 2022 р.)

Харків
«Право»
2022

Редакційна колегія:

Д. В. Лученко, доктор юридичних наук, професор (*голова*);
М. П. Требін, доктор філософських наук, професор (*заст. голови*);
О. Ю. Панфілов, доктор філософських наук, професор (*відп. секретар*);
Л. М. Герасіна, докторка соціологічних наук, професорка;
Г. П. Клімова, докторка філософських наук, професорка;
В. Л. Погрібна, докторка соціологічних наук, професорка;
І. О. Поліщук, доктор політичних наук, професор;
О. В. Волянська, кандидатка соціологічних наук, доцентка;
І. В. Підкуркова, кандидатка соціологічних наук, доцентка

У45 **Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього** : зб. матеріалів XXIV Всеукр. наук. конф. викладачів, молодих науковців і студентів (м. Харків, 25 листоп. 2022 р.) / М-во освіти і науки України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2022. – 214 с.

ISBN 978-966-998-447-0

У збірнику подано матеріали учасників XXIV Всеукраїнської наукової конференції викладачів, молодих науковців і студентів «Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього», проведеної 25 листопада 2022 р. Тематика конференції охоплює розгляд таких проблем, як методологічні проблеми дослідження сучасного українського суспільства; консолідація українського соціуму в умовах повномасштабної війни з РФ; демографічні процеси в сучасній Україні; державно-політичні проблеми національної безпеки; «гібридні війни» у світовому політичному процесі; модель в українському соціумі; зміни геополітичної ролі України у світі в період захисту національного суверенітету; зміцнення громадянського суспільства України та активність волонтерського руху тощо.

Збірник розрахований на студентів закладів вищої освіти України, які вивчають політологію, соціологію, соціально-політичні студії, конфліктологію, основи національної безпеки України.

УДК 316+32+34

ISBN 978-966-998-447-0

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2022

© Харківська асоціація політологів, 2022

держава, Кавказ та Болгарія. Також він бачив перспективу в об'єднанні таких країн як Польща, Литва, Білорусь та Україна, він називав це «чорноморсько-балтійським альянсом». Ще одним фактором панування України в чорноморському просторі є Крим. За словами Юрія Липи, «той, хто контролює Крим, той контролює Чорне море». Тому нам конче необхідно повернути цю незаконно анексовану територію для подальшого розвитку нашої держави.

Одним із прихильників Чорноморсько-адриатичної федерації був відомий український політичний діяч Сергій Шелухін. Він був впевнений у вдалому становленні України як незалежної та суверенної держави. Перспективним він вважав налагодження дружніх стосунків з Чехією, Словаччиною, Сербією, Словенією та Хорватією. При цьому виключав об'єднання з Росією, вважаючи що між нами існують протилежності, а саме в ідентифікації наших націй з різними культурами: українців з кельтами, а росіян з фінами та монголами

Не дивлячись на те, що головні геополітичні дослідження проводились у минулому столітті, ідеї цих досліджень не втрачають актуальності й досі. Вже тоді було зрозуміло, що Україна повинна обрати курс на європейську інтеграцію. Росія у ці плани не входила. Тому нам необхідно посилювати дипломатичні, а краще дружні, зв'язки з європейськими країнами і виходити на рівень провідної європейської нації, адже Україна не є окраїною або закутиною, а є центром усіх торговельних та геополітичних шляхів між Європою та Азією, і нам потрібно це розуміти і використовувати на нашу користь.

*Науковий керівник: доктор політичних наук, професор **Поліщук І. О.***

Чала А. А.,
Харківський національний
економічний університет ім. Семена Кузнеця,
факультет міжнародних відносин і журналістики,
2 курс, група 6.01.291.010.21.1

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Агресія проти України з боку Російської Федерації стала справжнім історичним тестом для українського суспільства на рівень його солідарності, патріотизму, ставлення до незалежності як до вищої цінності. Війна, осо-

бливо справедлива, захисна, зазвичай об'єднує суспільство, змушує забувати про соціальні та політичні конфлікти в ньому, викликає почуття єдності в оцінках причин війни, відповідальності за її початок [1, с. 38]. Російське повномасштабне вторгнення як ніколи консолидувало українське суспільство – громадські організації, волонтери, благодійні фонди та звичайні активні громадяни об'єдналися і взялися розв'язувати безліч завдань, щоб підтримати армію та постраждале населення. Отже, небувала громадська активність стала одним із корінних чинників у системі соціальної стійкості країни у протидії ворогу. Завдяки активістам та лідерам волонтерського руху в українському соціумі почали впроваджуватися нові норми суспільної відповідальності [2].

Фактично в перші дні, та навіть години повномасштабної російсько-української війни різні інституції громадянського суспільства досить швидко трансформували власну діяльність, переорієнтувалися на гуманітарні, інформаційні проекти; миттєво вибудували/відновили ефективні форми взаємодії між різними стейкхолдерами. Бо активна життєва позиція забезпечує більший рівень впевненості у власних силах щодо подолання життєвих труднощів, нижчий рівень негативних емоцій та тривоги, більше можливостей швидкої адаптації, збереження комунікації, можливостей частково зберігати або частково відновлювати звичний спосіб життя [2]. Волонтерські об'єднання, що «виросли» на ґрунті громадянської активності, стали суб'єктом державної політики, помітним елементом видозмін соціальної структури українського суспільства, їх становище та внутрішні процеси у волонтерському середовищі віддзеркалюють значущі тенденції політичного та соціально-економічного порядків, властивих Україні [1, с. 39].

Слід зазначити, що для швидкої, різнобічної та масштабної діяльності з метою спротиву російській агресії в Україні та здолання катастрофічних гуманітарних наслідків сформувалася розгалужена мережа громадських активностей, зокрема: допомога ЗСУ й територіальній обороні; комплексна допомога цивільному населенню (евакуація, пошук зниклих, гуманітарна допомога – ліки, харчі, засоби першої необхідності), психологічна й медична допомога, пошук житла для внутрішніх переселенців; документування воєнних злочинів та злочинів проти людяності; здійснення інформаційного спротиву: розвінчання фейків, цілеспрямоване поширення правдивої інформації як усередині країни, так і за кордоном. Громадська діяльність набула нових форм системної організації, співпраці влади, бізнесу, армії, суспільства, самоврядування [2].

Отже, війна дуже змінила українське суспільство, водночас призвела до посилення значущості й авторитетності нашої держави у світі. Українці відчували власну суб'єктність, це дуже важливо для усвідомлення національної ідентичності. Слід також констатувати, що ця війна сприяла й консолідації українського громадянського суспільства з державною владою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пирожков С. І., Хамітов, Н. В. Війна і мир в Україні: шляхи до реальної перемоги і розвитку. *Вісник Національної академії наук України*. 2022. №9. С. 38–49.

2. Безпрецедентна консолідація українського громадянського суспільства у протидії російському вторгненню. *НІСД*. 02.04.2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/novyny-nisd/bezpretsedentna-konsolidatsiya-ukrayinskoho-hromadyanskoho-suspilstva-u-protydyi> (дата звернення: 29.10.2022).

Науковий керівник: кандидатка соціологічних наук, доцентка **Жеребятнікова І. В.**

Чарченко Є. В.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 4 група

СУЧАСНІ МОДЕЛІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Формування внутрішнього і зовнішнього клімату кожної конкретної держави обумовлюється наявністю і тісним взаємозв'язком між політичними, економічними, культурними і соціальними інститутами. Наша увага буде спрямована на аналіз одного з найважливіших соціальних інститутів – сім'ї. Актуальність дослідження зумовлена тим, що модель виховання дітей, яка є відмінною в кожній конкретній країні безпосередньо впливає на формування певної системи цінностей, демократичних поглядів, навіть економічних відносин, що у взаємозв'язку з іншими інститутами створює своєрідне позитивне чи негативне підґрунтя для оцінки держави.

Вивченням проблеми сучасних моделей виховання дітей активно займаються психологи, педагоги, філософи, соціологи, які в своїх працях

Наукове видання

**УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ:
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ
АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ
ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО**

Збірник матеріалів
XXIV Всеукраїнської наукової конференції
викладачів, молодих науковців і студентів

(м. Харків, 25 листопада 2022 р.)

Відповідальність за зміст тез несуть автори

Видається в авторській редакції

Комп'ютерна верстка *А. Т. Гринченка*

Підписано до друку 17.11.2022.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 12. Ум. друк. арк. 12,4. Тираж 80 прим.
Вид. № 3066

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
вул. Чернишевська, 80-А, Харків, 61002, Україна
Тел./факс (057) 716-45-53
Сайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції – серія ДК № 4219 від 01.12.2011

Виготовлено у друкарні ТОВ «ПРОМАРТ»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-28-80
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції – серія ДК № 5748 від 06.11.2017